

Sara Desen

Prepusti se

Prevela
Eli Gilić

Laguna

Naslov originala

Sarah Dessen

ALONG FOR THE RIDE

Copyright © Sarah Dessen 2009

All rights reserved

Translation copyright © 2011 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Mojoj majci Sintiji Desen,
što mi je pomogla da naučim gotovo
sve što znam o tome kako je biti devojčica,
i mojoj kćeri Saši Klementini,
koja me uči ostatku.*

PISANJE KNJIGE nikad nije lako i ponekad vam je potrebno malo pomoći. Imala sam neverovatnu sreću prilikom pisanja ovog romana, kao i mnogih drugih, zahvaljujući mudrosti i vođstvu Li Feldman i Redžine Hejz. Barbara Šeldon, Dženet Marks i moji roditelji Alan i Sintija Desen pružali su mi moralnu podršku, koja je potrebna svakom ludom piscu, pogotovo posle porođaja. I, kao i uvek, zahvalna sam svom mužu Džeju što me je zasmjavao, pomagao mi da se setim i naučio me više o biciklima nego što mi je potrebno.

Na kraju, želela bih da pozdravim svoj svet devojaka, svoje bebisiterke, bez kojih nikad ne bih imala vremena da napišem ovu knjigu: Aleksandra Markot, Klodija Šapiro, Virdžinija Melvin, Ajda Doner, Krista Lindli i Loren Kakiz. Hvala što ste se dobro starale o nama.

PARK MART

KUGLANA

Zaliv Kolbi

MOST ZA KOPNO

PERIONICA

GAS-GRO

Volasova i
Adamova
kuća

Iljeva
kuća

◀ TIP

Odenina
kuća

BIČ
BINS

DŽAMBO
SMUTI

Klementina

PRODAVNICA
BICIKALA

Restoran
Poslednja prilika

PROMENADA

POLIGON

PLAŽA

OKEAN

Prvo poglavlje

Mejlovi su uvek isto počinjali.
Ćao, Oden!!

Dodatni znak uzvika me je izluđivao. Moja majka bi rekla da je nebitan, preteran, kitnjast. Mene je prosto nervirao, kao i sve ostalo u vezi s mojom maćehom Hajdi.

Nadam se da ti poslednjih nekoliko nedelja škole sjajno protiče. Mi smo svi dobro! Završavamo sve pre rođenja tvoje sestre. U poslednje vreme me mahnito šutira. Kao da vežba karate poteze! Bila sam zauzeta ovdašnjim obavezama (ako se može tako reći) i završnim pojedinostima u dečjoj sobi. Sva je u ružičastim i smeđim tonovima; divna je. Poslaću ti fotografiju u prilogu da vidiš.

Tvoj tata je zauzet, kao i uvek. Piše knjigu. Pretpostavljam da ću ga češće viđati kako radi do kasno u noć kad budem ostajala budna s bebom!

Zaista se nadam da ćeš nas posetiti kad se škola završi. Bilo bi veoma zabavno i ovo leto bi nam svima bilo posebno. Samo dođi kad god hoćeš. Voleli bismo da te vidimo!

*S ljubavlju,
Hajdi (i tvoj tata, i beba koja će se uskoro roditi!)*

Umorila sam se samo od čitanja tog pisma. Delom zbog uzbuđenog stila – kao da vam neko viče na uvo – a delom samo zbog Hajdi. Ona je jednostavno tako... nebitna, preterana, kitnjasta. I iritantna. Sve ono što mislim o njoj, i još više od toga, otkako se smuvala s mojim tatom, zatrudnela i udala se za njega prošle godine.

Moja majka je tvrdila da se nije iznenadila. Otkako su se razveli, ona je predviđala da neće mnogo proći dok se moj tata ne bude „spandao s nekom klinkom“ – kako se izrazila. Sa dvadeset šest godina, Hajdi je bila istih godina kao mama kad je rodila mog brata Holisa, a onda i mene dve godine kasnije, mada su njih dve potpuno različite. Dok je moja majka profesorka pametnog, britkog uma, poznata u celoj zemlji kao stručnjak za ulogu žena u renesansnoj literaturi, Hajdi je... pa, Hajdi. Ona spada u žene čiji su aduti neprestano samoodržavanje (pedikir, manikir, izvlačenje pramenova), poznavanje svega što vas ne zanima o cipelama i dužinama sukanja, i slanje preterano brbljivih mejlova osobama kojima uopšte nije do toga.

Njihovo zabavljanje bilo je kratko, a implantacija – kako se mama izrazila – usledila je posle nekoliko meseci. I tek tako, moj otac je od onoga što je bio godinama – muž doktorke Viktorije Vest i pisac romana koji je publika lepo prihvatila, trenutno poznatiji po sukobima na katedri nego po dugačkom progresu posle toga – postao novi muž i otac. Dodajte svemu

tome njegov takođe nov položaj direktora odseka za kreativno pisanje na fakultetu Vejmar, maloj školi u primorskom gradu, i kao da je tata dobio sasvim nov život. Iako su me stalno pozivali da dođem, nisam bila sigurna želim li da vidim ima li u njemu još mesta za mene.

Odjednom sam iz druge sobe čula glasan smeh, praćen kucanjem čaša. Mama je priredila još jedan skup svojih postdiplomaca, koji uvek počinju kao zvanična večera („U ovoj kulturi toliko nedostaje kultura!“, govorila je) da bi se neminovno pretvorili u bučne, pijane rasprave o književnosti i teoriji. Pogledala sam na sat – deset i trideset – pa nožnim prstom otvorila vrata spavaće sobe i pogledala niz dugačak hodnik prema kuhinji. I naravno, videla sam mamu kako sedi na čelu našeg velikog, drvenog kuhinjskog stola s čašom crnog vina u ruci. Oko nje je, kao i uvek, bila gomila muških postdiplomaca i posmatrala je s divljenjem dok je pričala o, koliko sam mogla da razaberem, Marlou i ženskoj kulturi.

To je još jedna od brojnih opčinjavajućih suprotnosti u vezi s mojom mamom. Ona je stručnjak za žene u književnosti, ali ih u stvarnom životu ne voli mnogo. Delom zato što je većina njih ljubomorna: na njenu pamet (toliku da bi mogla biti član Mense), na njena akademska dostignuća (četiri knjige, bezbroj članaka, prestižan položaj na univerzitetu) ili na njen izgled (visoka i bujnih oblina s veoma dugom kosom crnom kao gar, koju uglavnom nosi puštenu i divlju – jedino što je nesputano na njoj). Zbog toga, kao i iz drugih razloga, studentkinje retko dolaze na ove skupove, a ako i dođu – retko to urade dvaput.

„Doktorke Vest“, rekao je jedan student – tipično zapušten u jeftinom blejzeru, s razbarušenom kosom i crnim naočarima štrebera-estete, „zaista bi trebalo da razradite tu ideju u nekom članku. Sjajna je.“

Gledala sam kako mama otpija gutljaj vina i jednom rukom zaglađuje kosu. „O bože, ne“, odgovorila je dubokim promuklim glasom (zvuči kao pušač, iako nikad u životu nije zapalila cigaretu). „Jedva da imam vremena da pišem knjigu trenutno, a za to me bar plaćaju. Ako se to može nazvati plaćanjem.“

Još laskavog smeha. Mama obožava da se žali koliko je malo plaćaju za knjige – sve akademske, štampane u univerzitetskim štamparijama – dok „tričave priče za domaćice“, kako ih ona naziva, zgrću velike pare. U majčinom svetu trebalo bi svi da nose sabrana Šekspirova dela na plažu, a možda i nekoliko epskih pesama.

„Ipak“, nastavio je štreber s naočarima, „to je odlična ideja. Mogao bih, ovaj, da budem koautor, ako želite.“

Mama je podigla glavu i čašu, zaškiljivši u nastaloj tišini. „O, kako je to slatko od tebe“, odvrtila je. „Ali nikad ne pišem s koautorom iz istog razloga iz kog ne delim kancelariju niti se upuštam u veze. Jednostavno sam suviše sebična.“

Čak izdaleka sam videla kako je štreber s naočarima proguta knedlu i pocrveneo dok je posezao za vinskom čašom ne bi li sakrio svoju reakciju. Idiot, pomislila sam i zatvorila vrata. Kao da je tako lako svrstati se uz moju mamu i stvoriti brzu i čvrstu trajnu vezu. Znam iz iskustva.

Deset minuta kasnije, iskrala sam se na zadnja vrata s cipelama ispod miške i ušla u kola. Vozila sam se pustim ulicama, pored mirnih kuća i mračnih izloga, dok se u daljini nisu pojavila svetla *Rejevog restorana*. Mali, s previše neonskih svetala i stolovima koji su uvek pomalo lepljivi, *Rej* je jedino mesto u gradu koje radi dvadeset četiri časa trista šezdeset pet dana u godini. Budući da ne mogu da spavam, često sam provodila noći u separeu, čitala ili učila i naručivala nešto za jedan dolar na svakih sat vremena sve dok sunce ne izađe.

Nesanica je krenula kad je brak mojih roditelja počeo da se raspada pre tri godine. Nije trebalo da budem iznenađena: njihova veza bila je burna otkako znam za sebe, iako su se više gložili zbog posla nego jedno zbog drugog.

Oboje su došli na univerzitet odmah posle postdiplomskih, kad je tata postao asistent. On je tad našao izdavača za svoj prvi roman *Narvalova kljova*, a mama je bila u drugom stanju s mojim bratom i pokušavala da završi disertaciju. Ako brzo premotamo četiri godine unapred, ja sam se rodila, tata je, pošto je postigao komercijalni uspeh i stekao naklonost kritičara – dospeo je na listu bestselera *Njujork tajmsa* i bio nominovan za Nacionalnu književnu nagradu – vodio kurs kreativnog pisanja, a mama je bila „izgubljena u moru pelena i sumnji u sebe“, kako je volela da se izrazi. Kad sam pošla u obdanište, mama se osvetnički vratila akademskom životu: počela je da radi kao vanredni profesor i našla izdavača za svoju disertaciju. S vremenom je postala najpopularniji profesor na odseku, dobila stalno profesorsko mesto, objavila drugu pa i treću knjigu, dok je tata samo gledao. Tvrdio je da je ponosan i šalio se kako je ona ta koja zarađuje u porodici. Ali situacija je počela da se pogoršava kad je mama dobila ugledan položaj, što je bilo veoma prestižno, a tatin izdavač prekinuo saradnju s njim, što nije bilo nimalo prestižno.

Svađe su uvek počinjale za večerom: jedno bi nešto reklo, a drugo bi se uvredilo. Sledila bi kratka rasprava – oštre reči, treskanje poklopcem šerpe – a onda bi izgledalo kao da su završili... bar do deset-jedanaest, kad bih iznenada čula kako ponovo počinju o istoj temi. Posle nekog vremena shvatila sam da odlažu zato što čekaju da zaspim pre nego što se svojski upuste u svađu. Zato sam jedne noći odlučila da to ne uradim. Ostavila sam otvorena vrata i upaljeno svetlo, značajno sam

odlazila do kupatila i prala ruke što je glasnije moguće. Neko vreme je uspevalo, a onda su svađe ponovo počele. Ali dotle sam se navikla da ostajem budna do kasno u noć, što znači da sam tad čula svaku reč.

Poznajem mnoge čiji su se roditelji razveli i čini mi se da su svi to drugačije podneli: ogromno iznenađenje, teško razočaranje, veliko olakšanje. Međutim, svi su mnogo razgovarali o svojim osećanjima ili sa oba roditelja zajedno, naizmenično s jednim pa drugim ili s psihijatrom na porodičnoj ili pojedinačnoj terapiji. Naravno, moja porodica morala je da bude izuzetak. Samo je odjednom usledila rečenica: „Sedi, moramo nešto da ti saopštimo.“ Majka mi je objavila vest za kuhinjskim stolom. Tata se naslonio na kredenac i kršio ruke, umornog izgleda. „Tvoj otac i ja se razvodimo“, obavestila me je istim ravnodušnim, zvaničnim glasom koji koristi kad kritikuje studentske radove. „Sigurna sam da se slažeš da je to najbolje za sve nas.“

Ne znam šta sam osetila kad sam to čula. Nije bilo olakšanje, ni teško razočaranje, a s druge strane, nisam bila ni iznenađena. Ono što me je pogodilo dok smo sve troje sedeli u toj prostoriji bilo je što sam se osetila malom. Malom, kao dete. Što je veoma čudno. Kao da je moralo da se dogodi nešto toliko značajno kako bi me iznenada preplavio dašak detinjstva, davno prohujalog.

Naravno, imala sam detinjstvo. Ali moj brat – beba s najgorim grčevima, hiperaktivno malo dete, „živo“ (čitajte: „nemoguće“) dete – iscrpao je moje roditelje pre nego što sam se rodila. I dalje ih iscrpljuje, ali s drugog kontinenta jer skita po Evropi i povremeno pošalje mejl s još jednim otkrovenjem o tome šta bi trebalo da radi sa svojim životom i zahtevom za još novca kako bi to sproveo u delo. To što je u inostranstvu bar daje svemu nomadsku i umetničku crtu: sad moji roditelji mogu

reći prijateljima kako Holis puši cigarete ispod Ajfelove kule umesto u *Kvik zipu*. Prosto bolje zvuči.

Ako je Holis veliko dete, ja sam bila starmala, mališanka koja je s tri godine za stolom crtala u bojanci i nije progovarala ni reč dok su odrasli raspravljali o književnosti. Dete koje je veoma rano naučilo da se samo zabavlja i od obdaništa postalo opsednuto školom i ocenama zato što su samo školski uspesi mogli privući pažnju mojih roditelja. „Ma, ne brini“, rekla bi mama kad bi se nekom njenom gostu omakla psovka ili neka druga reč za odrasle preda mnom, „Oden je veoma zrela za svoje godine.“ Što je bilo tačno, bez obzira na to jesam li imala dve, četiri ili sedamnaest godina. Holisa su morali neprestano da nadziru, a mene su stalno vukli sa sobom i uvek sam kaskala za njima. Vodili su me na koncerte simfonijskog orkestra, izložbe, akademske simpozijume, sastanke odbora, gde su očekivali da me gledaju, ali ne i da me čuju. Nikad nisam imala mnogo vremena za igranje i igračke, ali knjige mi nikad nisu bile uskraćene i uvek ih je bilo napretek.

S obzirom na takvo vaspitanje, nije mi bilo lako da se zbližim s drugom decom mojih godina. Nisam razumela njihovo ludilo, energiju, razularenost s kojom su, recimo, bacali jastuke ili mahnito vozili bicikle po ćorsokacima. Delovalo mi je zabavno, ali istovremeno se toliko razlikovalo od onoga na šta sam navikla da nisam mogla zamisliti da učestvujem u tome, čak i da mi se pruži prilika. Što se nije dogodilo budući da deca koja bacaju jastuke i mahnito voze bicikl uglavnom nisu pohađala visokoučene privatne škole sa ubrzanim programom rada, čemu su moji roditelji davali prednost.

U stvari, triput sam menjala školu za prošle četiri godine. Bila sam samo dve nedelje u srednjoj školi „Džekson“ pre nego što me je mama, videvši pravopisnu i gramatičku grešku u

nastavnom planu za engleski jezik, prebacila u „Perkins Dej“. To je bila lokalna privatna škola, manja i stroža, mada ni izbliza kao „Kifni-Braun“, eksperimentalna škola u koju sam prebačena u trećem razredu. Osnovalo ju je nekoliko lokalnih profesora i bila je elitna – primala je najviše stotinu učenika. Naglasak je bio na odeljenjima s malo učenika i tesnom saradnjom s lokalnim univerzitetom, gde smo mogli da idemo na kurseve kako bismo na vreme dobijali bodove. Iako sam stekla nekoliko prijatelja u „Kifni-Braunu“, nije mi bilo lako da se zblížim s njima zbog izuzetno takmičarske atmosfere i nastavnog programa koji je podrazumevao samostalan rad.

Mada nisam mnogo ni marila. Škola mi je pružala utehu, a učenje mi je omogućavalo da pobeđem i posredno živim hiljadu života. Što su se roditelji više žalili na Holisov nedostatak inicijative i užasne ocene, to sam se više trudila. I, mada su se roditelji ponosili mnome, moji uspesi kao da mi nikad nisu doneli ono što sam zaista htela. Bila sam veoma pametno dete i trebalo je da shvatim da ću privući roditeljsku pažnju samo ako omanem ili ih razočaram. Ali kad sam to konačno shvatila, toliko sam navikla da postížem uspehe da nisam mogla da prekinem.

Tata se iselio kad sam krenula u drugi razred. Iznajmio je namešten stan blizu studentskog grada, u kompleksu u kojem uglavnom žive studenti. Trebalo je da provodim svaki vikend kod njega, ali on je bio toliko uzrujan – još se mučio s drugom knjigom i njeno objavljivanje dovedeno je u pitanje u trenutku kad je mama dobijala toliko pažnje – da nisam uživala u posetama. S druge strane, ni kod mame nije bilo mnogo bolje budući da je proslavljala svoj novi samostalni život i akademske uspehe, te je kuća stalno bila puna ljudi, studenti su dolazili i odlazili i pravljenе su večere svakog vikenda. Činilo mi se da je jedino srednje rešenje *Rejev restoran*.

Prošla sam pored njega hiljadu puta, ali nikad mi nije palo na um da svratim sve dok se jedne noći nisam vraćala kod mame u dva ujutru. Moji roditelji nisu previše motrili na mene. Zbog svog školskog rasporeda – jednog večernjeg kursa, prilagodljivih dnevnih časova i nekoliko samostalnih projekata – dolazila sam i odlazila kad sam htela, a ispitivali su me veoma malo ili nimalo tako da nisu ni primetili da ne spavam noću. Te noći mi je nešto u vezi s restoranom privuklo pažnju. Delovao je toplo, gotovo sigurno, pun ljudi s kojima imam bar jednu zajedničku osobinu. Stoga sam parkirala, ušla i naručila kafu i pitu s jabukama. Ostala sam do zore.

Sviđalo mi se što sam ostajala sama u *Reju*, čak i kad sam postala redovan gost. Niko nije tražio više od onoga što sam htela da pružim i svi razgovori su bili kratki i prijatni. Kad bi samo i odnosi sa ostalima bili tako jednostavni i kad bih tačno znala svoju ulogu u njima.

Prošle jeseni je jedna konobarica, zdepasta, starija žena na čijoj je identifikacionoj kartici pisalo DŽULI, bacila pogled na moju prijavu dok mi je točila kafu.

„Univerzitet Defriz“, naglas je pročitala i pogledala me. „Priлично dobar fakultet.“

„Jedan od najboljih“, složila sam se.

„Misliš li da će te primiti?“

Klimnula sam glavom. „Da.“

Osmehnula se kao da sam joj slatka i onda me potapšala po ramenu. „Ah, biti mlad i samouveren“, rekla je i otišla dalje.

Htela sam da joj odgovorim kako nisam samouverena nego se zaista mnogo trudim. Ali već je otišla do sledećeg separea i počela da ćaska s tipom koji je tamo sedeo, a znala sam da je ionako nije briga. Postoje mesta gde su ocene, škola, radovi, rangiranje, ran prijem i odličan prosek važni, kao i ona na

kojima je to nevažno. Ceo život sam provela na mestu gde je sve to važno, te čak ni kod *Reja*, u kojem nije, nisam mogla da se otresem toga.

Budući da sam bila veoma ambiciozna i pohađala neuobičajenu školu, propustila sam sve one važne trenutke u četvrtom razredu o kojima su moji stari prijatelji iz škole „Perkins Dej“ pričali cele godine. Jedino mi je matursko veče palo na pamet i to samo zato što me je pozvao Džejson Tolbot, moj najveći takmac za najbolji prosek, kako bi mi uputio svojevrstnu mirovnu ponudu. Međutim, na kraju nisam ni to doživela budući da je otkazao u poslednjem trenutku zato što su ga pozvali da učestvuje na nekom ekološkom seminaru. Govorila sam sebi da nije važno, da je tričavo i bespotrebno kao one borbe jastucima i vožnje biciklom po ćorsokaku pre toliko godina. Ali ipak sam se te noći, i mnogo drugih kasnije, zapitala šta propuštam.

Sedela bih u *Reju* u dva, tri ili četiri ujutru i odjednom osetila čudnu žaoku. Podigla bih glavu s knjige i pogledala oko sebe – kamiondžije, ljude koji su se isključili s međudržavnog auto-puta da popiju kafu kako bi izdržali još koji kilometar, povremene ludake – i osetila se isto kao onog dana kad je moja majka najavila razvod. Kao da ne pripadam ovde i da bi trebalo da sam kod kuće, da spavam u svom krevetu, poput svih ostalih koje ću videti u školi za nekoliko sati. Ali taj osećaj bi podjednako brzo prošao i sve oko mene bi se vratilo na svoje mesto. Kad bi Džuli ponovo prošla pored mene s bokalom kafe, gurnula bih šolju na ivicu stola i bez reči potvrdila ono što smo obe znale – da ću ostati još neko vreme.

Moja polusestra Tizba Kerolajn Vest, teška tri kilograma i sto grama, rođena je jedan dan pre kraja školske godine. Tata je pozvao sledećeg jutra. Bio je iscrpljen.

„Veoma mi je žao, Oden“, rekao je. „Užasno mi je što ću propustiti tvoj govor.“

„U redu je“, odgovorila sam. Utom je mama, odevena u bademantil, ušla u kuhinju i uputila se prema aparatu za kafu. „Kako je Hajdi?“

„Dobro“, odvratio je. „Umorno. Porodaj je bio dug i na kraju su joj uradili carski rez, te nije mnogo srećna. Ali siguran sam da će joj biti bolje kad se odmori.“

„Prenesi joj moje čestitke“, dodala sam.

„Hoću. A ti im pokaži zube, mala.“ To je bilo tipično: moj otac, čuven po borbenosti, smatrao je bitkom sve što ima veze sa akademskim životom. „Misliću na tebe.“

Osmehnula sam se, zahvalila i spustila slušalicu dok je mama sipala mleko u kafu. Kašičica je nakratko zveckala u šolji dok je mešala. „Da pogađam. On neće doći.“

„Hajdi se porodila“, rekla sam. „Nazvali su bebu Tizba.“

Majka otpuhnu. „Blagi bože“, promrsila je. „Od svih šekspirovskih imena, tvoj otac je izabrao baš *to*? Sirota devojčica. Moraće celog života da objašnjava.“

Mama i nije imala pravo da nešto kaže budući da je pustila tatu da mom bratu i meni nadene imena: Detram Holis bio je profesor kojem se tata izuzetno divio, a V. H. Oden mu je omiljeni pesnik. Kao mala sam neko vreme želela da se zovem Ešli ili Ketrin, ako ni zbog čega drugog onda kako bi mi život bio lakši, ali mama je volela da govori da je moje ime zapravo lakmus test. Oden nije isto što i Frost ili Vitman, isticala je. Manje je poznat od njih i mogu biti sigurna da su oni koji su čuli za njega vredni mog vremena i energije i sposobni da mi budu intelektualno ravni. Pretpostavila sam da to utoliko više važi i za Tizbu, ali nisam ništa rekla, već sam sela i ponovo počela da čitam beleške za svoj govor. Posle jednog trenutka, mama je izvukla stolicu i pridružila mi se.

„Pretpostavljam da je Hajdi preživela porođaj?“, pitala je i otpila gutljaj kafe.

„Morali su da joj urade carski rez.“

„Imala je sreće“, zaključila je. „Holis je imao pet kilograma, a epiduralna nije delovala. Umalo me nije ubio.“

Prelistala sam još nekoliko listova, čekajući priču koja neminovno sledi za tom rečenicom. Kako je Holis bio proždrljiv i potpuno isisao majčine zalihe mleka. Kako je satima vrištao zbog grčeva, iako su ga stalno nosali. Ili kako je moj otac...

„Samo se nadam da ne očekuje da će joj tvoj otac mnogo pomagati“, nastavila je, uzela nekoliko svojih listova i prešla pogledom po njima, zaškiljivši. „Bila sam srećna kad bi povremeno promenio pelenu. I ne bi trebalo da očekuje od njega da ustaje noću kako bi nahranio bebu. Tvrдио je kako ima probleme sa snom, zbog čega je morao da spava devet sati da bi mogao da predaje. To je bilo veoma zgodno.“

Još je čitala moje beleške dok je pričala i osetila sam poznatu žaoku, kao i uvek kad bi gledala nešto što sam uradila. Trenutak kasnije spustila je papire bez reči.

„Pa“, rekla sam kad je otpila još jedan gutljaj kafe, „to je bilo davno. Možda se promenio.“

„Ljudi se ne menjaju. Ako išta drugo, kako stare – tako sve više teraju po svome.“ Odmahnula je glavom. „Sećam se kako sam sedela u spavaćoj sobi s Holisom koji je urlao i želela samo da tvoj otac uđe i kaže: 'Hajde, daj ga meni. Potreban ti je odmor.' Na kraju nisam želela njega, već bilo koga. Doslovno bilo koga.“

Gledala je kroz prozor dok je govorila, s prstima obavijenim oko šolje koja je lebdela na pola puta između stola i njenih usana. Podigla sam beleške i brižljivo ih složila. „Trebalo bi da se spremim“, rekla sam i odmakla stolicu.

Mama se nije pomerala dok sam je obilazila. Kao da se ukočila, kao da još čeka u onoj spavaćoj sobi. Progovorila je tek kad sam izašla u hodnik.

„Trebalo bi ponovo da razmisliš o onom Foknerovom citatu“, rekla je. „Preteran je za uvod. Zvučaćeš pretenciozno.“

Pogledala sam prvi list papira, gde sam urednim štampanim rukopisom napisala: „Prošlost nije mrtva. Ona čak nije ni uminula.“ „Dobro“, odgovorila sam. Naravno, u pravu je. Uvek je u pravu. „Hvala.“

Toliko sam bila usredsređena na poslednju godinu srednje škole i početak fakulteta da nisam razmišljala o vremenu između toga. Međutim, odjednom je došlo leto i nisam imala šta da radim osim da čekam da moj pravi život ponovo počne.

Dve nedelje sam nabavljala sve što je potrebno za Defriz i pomagala u pripremnoj školi Hantsinger, mada je sve bilo prilično mirno. Izgleda da sam samo ja mislila o školi, što je postalo još očiglednije posle nekoliko izlazaka na večeru i izleta do jezera sa starim drugaricama iz „Perkinsa“. Htela sam da se vidim sa svima, ali osećala sam se kao čudak kad god bismo se okupile. Samo sam dve godine bila u „Kifni-Braunu“, ali sve je bilo toliko drugačije da se zaista nisam mogla uklopiti u njihove priče o letnjim poslovima i mladićima. Posle nekoliko neprijatnih izlazaka, počela sam da se izvlačim kako sam zauzeta i nakon nekog vremena, shvatile su.

Bilo mi je donekle čudno i kod kuće, budući da je mama dobila donaciju za istraživanje i neprestano je radila. A kad nije, njeni postdiplomci-asistenti bi došli na spontanu večeru i koktele. Kad bi postali suviše bučni a kuća prepunjena, čitala bih na prednjem tremu dok se ne bi dovoljno smračilo da odem kod *Reja*.

Jedne večeri sam se zadubila u knjigu o budizmu kad sam videla kako zeleni mercedes prolazi našom ulicom. Usporio je kad se približio našem poštanskom sandučetu, a onda se zaustavio pored ivičnjaka. Posle jednog trenutka izašla je veoma lepa plavokosa devojka u farmerkama spuštenog struka, crvenoj majici na bretele i sandalama od plute. Držala je paket u ruci. Osmotrla je kuću, spustila pogled i onda ju je još jednom pogledala pre nego što je pošla uz prilaz. Gotovo je stigla do stepenica kad me je ugledala.

„Čao!“, uzviknula je potpuno prijateljski, što me je donekle uzbunilo. Jedva da sam imala vremena da odgovorim zato što mi je prišla, široko se osmehujući. „Ti mora da si Oden.“

„Jesam“, polako sam odgovorila.

„Ja sam Tara!“ Očigledno je njeno ime trebalo da mi bude poznato. Kad je postalo jasno da nije, dodala je: „Holisova devojka?“

O bože, pomislila sam. Naglas sam rekla: „O, da. Naravno.“

„Tako mi je drago što sam te upoznala!“, rekla je i zagrlila me. Mirisala je na gardenije i omekšivač rublja. „Holis je znao da ću proći ovuda na putu do kuće i zamolio me je da ti donešem ovo. Pravo iz Grčke!“

Pružila mi je paket u običnom, smeđem papiru. Moje ime i adresa bili su napisani bratovljevim kosim, neurednim rukopisom. Načas je zavladao nelagoda i shvatila sam da ona očekuje da otvorim paket, te sam to i učinila. U njemu je bio mali stakleni ram za fotografije sa umetnutim raznobojnim kamenčićima: na dnu su bile ugravirane reči NAJBOLJI TRENUCI. U ramu se nalazila fotografija Holisa ispred Tadž Mahala. Smešio se onim svojim prepoznatljivim nehajnim osmehom, a na sebi je imao bermude s mnogo džepova, majicu i ranac preko ramena.

„Sjajna je, zar ne?“ nastavila je Tara. „Kupili smo ram na buvljoj pijaci u Atini.“

Budući da nisam mogla da kažem šta zaista mislim – kako je prilično narcisoidno pokloniti nekome svoju fotografiju – odgovorila sam: „Divno.“

„Znala sam da će ti se dopasti!“ Zapljeskala je. „Rekla sam mu da su svima potrebni ramovi za fotografije. Zahvaljujući njima, uspomene su posebne, zar ne?“

Ponovo sam pogledala ram, lepe kamenčiće, bratovljev nehajan izraz. NAJBOLJI TRENUCI, zaista. „Da“, složila sam se. „Svakako.“

Tara mi je uputila još jedan očaravajući osmeh pa provirila kroz prozor iza mene. „Je l' ti mama tu? Volela bih da je upoznam. Holis je obožava i stalno priča o njoj.“

„To je uzajamno“, odgovorila sam. Pogledala me je i osmehnula sam se. „Ona je u kuhinji. Duga crna kosa, zelena haljina. Ne možeš da je promašiš.“

„Sjajno!“ Pre nego što sam stigla da je sprečim, ponovo me je zagrlila. „Mnogo ti hvala.“

Klimnula sam glavom. Takva samouverenost je zaštitni znak svih bratovljevih devojaka, bar dok se smatraju njegovim devojkama. Tek kasnije, kad prestane da ih zove i šalje mejlove, kad naizgled iščezne s lica zemlje, vidimo njihovu drugu stranu: crvene oči, plačljive poruke na telefonskoj sekretarici, povremeno ljutito škripanje guma ispred naše kuće. Tara ne izgleda kao da će se besno voziti našom ulicom. Ali nikad se ne zna.

U jedanaest su majčini obožavaoci još visili u kući, bučni kao i uvek. Sedela sam u svojoj sobi i dokono proveravala nalog na veb-sajtu Ume.com (bez poruka, mada ih nisam ni očekivala) i mejl (samo tatina poruka da pita kako sam). Pomislila sam da pozovem neku drugaricu i vidim jesu li nekud izašle, ali sela sam na krevet kad sam se setila koliko su moji poslednji društveni izlasci bili neprijatni. Podigla sam Holisovu uramljenu fotografiju s noćnog stočića, gledajući jeftine plave kamenčiće.

NAJBOLJI TRENUCI. Nešto u vezi s tim rečima i njegovim bezbrižnim, nasmejanim licem podsetilo me je na ćeretanje mojih starih drugarica dok smo razmenjivale priče iz školske godine. Ne o časovima ili proseku, već o drugim temama, koje su mi podjednako nepoznate kao Tadž Mahal – tračevima, momcima i slomljenim srcima. One verovatno imaju hiljadu fotografija prikladnih za ovaj ram, ali ja nemam nijednu.

Ponovo sam pogledala brata s rancem preko ramena. Putovanje svakako pruža neke mogućnosti, kao i promenu okruženja. Možda ne mogu otići u Grčku ili Indiju. Ali ipak imam kuda da odem.

Prišla sam laptopu, ušla na mejl i otvorila tatinu poruku. Nisam sebi dozvolila da dugo razmišljam, već sam brzo otkucala odgovor, kao i jedno pitanje. Javio se u roku od pola sata.

Svakako da bi trebalo da dođeš! Ostani koliko god hoćeš. Uživali bismo u tvom društvu!

I tek tako, moje leto se promenilo.

Sledećeg jutra sam u auto stavila malu putnu torbu sa odećom, laptop i veliki kofer pun knjiga. Početkom leta sam našla nastavni plan za neke predmete koje ću imati na Defrizu na jesen i uzela nekoliko knjiga u univerzitetskoj biblioteci, misleći kako mi neće škoditi da se upoznam s gradivom. Holis se ne bi tako spakovao, ali ionako neću imati šta da radim osim da idem na plažu i visim s Hajdi, što me nije previše privlačilo.

Noćas sam se pozdravila s mamom, misleći da će spavati kad budem pošla. Ali zatekla sam je u kuhinju kako, umornog izraza lica, raščičava gomilu vinskih čaša i zgužvanih salveta sa stola.

„Zaglavili ste?“, pitala sam, iako sam znala da jesu. Poslednja kola su otišla s prilaza oko pola dva.

„Baš i nismo“, odgovorila je i pustila vodu u sudoperi. Preko ramena je pogledala moje torbe, poredane pored vrata garaže. „Rano polaziš. Zar ti se toliko žuri da pobegneš od mene?“

„Ne“, odvrtila sam. „Samo hoću da izbegnem saobraćajnu gužvu.“

Istini za volju, nisam očekivala da će mama mariti jesam li tu preko leta ili nisam. Možda je i ne bi bilo briga da sam išla negde drugde. Međutim, sve se promenilo budući da je moj tata uključen. Uvek je tako.

„Mogu samo da zamislim u šta se upuštaš“, primetila je, osmehujući se. „Tvoj otac s novorođenčetom! U njegovim godinama! Smešno je.“

„Reći ću ti“, uverila sam je.

„O, moraš. Zahtevaću redovna obaveštenja.“

Gledala sam kako stavlja ruke pod mlaz i počinje da pere čaše. „I, šta misliš o Holisovoj devojci?“, zapitah.

Mama je umorno uzdahnula. „Šta je beše tražila ovde?“

„Holis ju je poslao da mi uruči poklon.“

„Stvarno“, promrsila je i spustila nekoliko čaša u sušilicu. „Šta ti je poklonio?“

„Ram za fotografije. Iz Grčke. S njegovom fotografijom unutra.“

„Ah.“ Zavrnila je česmu i nadlanicom sklonila kosu s lica. „Jesi li joj rekla da može da je zadrži zato što će verovatno samo tako moći ponovo da ga vidi?“

Iako sam isto pomislila, kad sam čula da to mama naglas izgovora, bilo mi je žao Tare, srdačnog, druželjubivog lica, samouverene kad je ušla u kuću, sigurne da je Holisova izabranica. „Nikad se ne zna“, istakla sam. „Možda se Holis promenio i veri se s njom.“

Mama se okrenula i zaškiljila. „Ma hajde, Oden. Šta sam ti rekla o tome?“

„Da se ljudi ne menjaju.“

„Upravo tako.“

Ponovo se posvetila sudoperi i ubacila tanjir u sapunicu. Utom sam ugledala crne naočare štrebera-estete na kredencu pored vrata. Odjednom je sve dobilo smisao: glasovi koje sam čula do kasno, njeno rano ustajanje i neuobičajena revnost da pospremi posle noćasnje sedeljke. Pomislila sam da podignem naočare i postaram se da me vidi, samo kako bih rekla svoje. Ali umesto toga, nisam obraćala pažnju na njih dok smo se pozdravljale. Povukla me je u čvrst zagrljaj – uvek me je snažno grlila kao da me nikad neće pustiti – pre nego što me je poslala mojim putem.

Drugo poglavlje

Tatina i Hajdina kuća bila je upravo onakva kakvom sam je zamišljala. Ljupka, bela sa zelenim šalonima i širokim prednjim tremom ukrašenim stolicama na ljuljanje, cvećem u saksijama i srdačnim žutim, keramičkim ananasom na kome piše DOBRO DOŠLI na vratima. Nedostajala je samo bela ograda.

Parkirala sam i u otvorenoj garaži ugledala tatin izudarani volvo i nešto noviji prijus pored njega. Čim sam isključila motor, čula sam okean. Mora da je veoma blizu pošto je toliko glasan. I stvarno, kad sam provirila iza kuće, videla sam travu na plaži i široko plavo prostranstvo koje se pružalo sve do horizonta.

Ako se izuzme pogled, bila sam sumnjičava. Nikad nisam bila spontana i, što sam se više udaljavala od majčine kuće, sve više sam se pitala kako će izgledati celo leto s Hajdi. Hoćemo li zajedno s bebom odlaziti na manikir? Ili će zahtevati da idem na sunčanje s njom i da nosimo iste retro majice na kojima piše VOLIM JEDNOROGE? Ali neprestano sam razmišljala o Holisu ispred Tadž Mahala i o otkriću da umirem od dosade